

Силабус освітнього компоненту

Права людини в Україні

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Право

Рік навчання: 2024-2025, **Семестр:** 3,3

Кількість кредитів: денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3

Обсяг годин: денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – екзамен

Форма проведення занять – лекції, семінарські заняття

Назва освітнього компоненту	<u>Права людини в Україні</u> Human rights in Ukraine
Викладач	Гондурак Віталій Федорович , асистент кафедри міжнародного, конституційного та адміністративного права Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13 каб. 309
E-mail:	v.gondurak@me.com
Консультації викладача	Чт. 14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу: «Права людини в Україні» - це важлива навчальна дисципліна для вивчення студентами юридичних вузів. Проблема прав людини є глобальною, вирішення якої стоїть у центрі практичної діяльності всього міжнародного співтовариства й кожної демократичної держави. Людство, що пройшло крізь бійню двох світових воєн, безліч кривавих локальних конфліктів, пережило жорстокі диктатури, дійшло висновку, що не може бути миру і злагоди на Землі, не може бути організованого, цивілізованого життя без поваги до людини, її прав, свобод і потреб. У майбутньому для нашої держави, важливо усвідомити суть і зміст прав людини, їх моральну обумовленість та взаємозв'язок з етичними, політичними та культурними нормами суспільного життя. Слід звикнути відповідати за власну поведінку, на основі розумних і справедливих стандартів з повагою ставитися до прав й гідності інших людей, в тому числі однолітків, як в школі, так і поза нею.

Предметом навчальної дисципліни «Права людини в Україні» є правові аспекти сутності держави і права; їх значення для формування громадянського суспільства; сучасний інститут прав людини; міжнародна та українська нормативна база в галузі прав і свобод людини; основи публічного права, зокрема конституційне, кримінальне, адміністративне право; основи приватного права, зокрема цивільне, господарське, трудове право; принципи громадянського суспільства та сталий розвиток, як найперспективнішою ідеологією XXI століття.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8.Здатність бути критичним і самокритичним

ЗК9.Здатність працювати в команді.

ЗК10.Здатність діяти на основі етичних та національно-патріотичних міркувань (мотивів).

ЗК11.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12.Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК16.Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК1.Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2.Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3.Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4.Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5.Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7.Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини

СК10.Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

СК11.Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції

СК13.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16.Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК17.Здатність виділяти юридично значимі факти у різних правових ситуаціях.

4. Програмні результати навчання:

ПРН1.Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН2.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН3.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

ПРН5.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю

ПРН6.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН8.Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

ПРН10.Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої технології.

ПРН11.Мати базові навички риторики

ПРН12.Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло

ПРН13.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН14.Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

ПРН15.Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПРН17.Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ПРН18.Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи

ПРН19.Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН20.Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН23.Використовувати психологічні прийоми та методи під час вирішення конкретних правових ситуацій.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
лекції	14	10
семінарські заняття	16	6
індивідуальна робота	10	10
самостійна робота	50	64
всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Загальні положення про права людини в сучасній державі	2	2
Тема 2.	Громадянські (особисті) права людини та їх нормативне регулювання.	2	2
Тема 3.	Соціальні та трудові права людини.	2	2
Тема 4.	Політичні та економічні права людини.	2	2
Тема 5.	Обмеження прав і свобод людини.	2	2
Тема 6.	Національно-правовий механізм захист прав людини	2	
Тема 7.	Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини	2	

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Загальні положення про права людини в сучасній державі	2	2
Тема 2.	Громадянські (особисті) права людини та їх нормативне регулювання.	2	2
Тема 3.	Соціальні та трудові права людини.	2	2
Тема 4.	Політичні та економічні права людини.	2	
Тема 5.	Обмеження прав і свобод людини.	2	
Тема 6.	Національно-правовий механізм захист прав людини	2	
Тема 7.	Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини	2	
Тема 8.	Права людини в умовах воєнного стану	2	

Самостійна робота			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Загальні положення про права людини в сучасній державі	6	8
Тема 2.	Громадянські (особисті) права людини та їх нормативне регулювання.	6	8
Тема 3.	Соціальні та трудові права людини.	6	8
Тема 4.	Політичні та економічні права людини.	6	8
Тема 5.	Обмеження прав і свобод людини.	6	8
Тема 6.	Національно-правовий механізм захист прав людини	6	8
Тема 7.	Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини	6	8
Тема 8.	Права людини в умовах воєнного стану	8	8

Індивідуальні завдання			
	Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
	Підготовка реферату (доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Доповідь являє собою інформаційне повідомлення.	10	10

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.		
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті НУ «ОЮА». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарські заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському занятті передбачає усне та письмове опитування.
Вимоги до індивідуальної роботи	При написанні рефератів з навчальної дисципліни «Права людини в Україні» студенти повинні не лише здійснити реферування теоретичного матеріалу, але й ознайомитись і опрацювати спеціальну літературу та нормативно-правові акти, які стосуються обраної теми роботи та провести її детальний теоретико-прикладний аналіз.
Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань, написанні рефератів, есе, тез та статей. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену.

11. Рекомендована література

11.1. Основна:

1. Загальна теорія права : підруч. М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв та ін. за заг. ред. М. І. Козюбри. К. : Ваіте, 2015. 392 с.

2. Дудаш Т.І. Практика Європейського суду з прав людини: навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 488с.

3. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан та ін.; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.

4. Петрецька Н.І. Права людини в національному та європейському контекстах. Підручник. Київ. 2018. 482 с.

5. Сироїд Т. Л., Фоміна Л. О. Міжнародний захист прав людини: Навчальний посібник. К.: Право, 2018. 310 с.

6. Демократія, права людини та участь молоді. Громадянська освіта для молодіжних працівників: Посібник. Я. Боренько, А. Донець. К.: Міністерство молоді та спорту України, 2018. 120 с.

7. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини : навч.-метод. посібник за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права О. В. Бігняка. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 168 с.

8. Конституційне право України : підручник за заг. ред. Т.М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с.
9. Міхальов В.О. Права людини в Україні: навчально-методичний посібник. К.: «Гельветика». 2020. 122 с.
10. Права людини в міжнародному праві. Бакумов О.С.; Харків : ООО «ПланетаПринт», 2021. 404 с.
11. Служби захисту прав людини у сфері місцевого самоврядування. Монографія. Батанов О.В., Голяк Л.В. Київ. Видавництво «Гельветика», 2021. 340 с.
12. Права людини в умовах воєнного стану. Законодавство. Судова практика. За заг. ред. В. С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 316 с.

11.2. Допоміжна:

1. Фігель Ю. О. Обмеження прав людини в умовах воєнного стану. Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія «Юридична». 2015. Вип. 2. С. 222-230.
2. Рабінович П. М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація. Вісник Національної академії наук України. 2016. № 1. С. 19-29.
3. Юров А. Вступ до концепції прав людини: Навчальний посібник. Центр Громадянських Свобод, 2017. 79 с.
4. Орлова О. О., Бургай К. Р. Практика європейського суду з прав людини в контексті європейського розвитку українського суспільства. Українське суспільство в контексті правових побудов: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 квіт. 2019 р.). Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр справ, 2019. С. 34 -37.
5. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення. Case-Law of ECHR on Hr`S Protection of Vulnerable People and Groups: навч. посіб. О. О. Гайдулін, В. Ю. Худолей, І. М. Шаркова. Київ : МНГУ, 2019. 310 с.
6. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник. За ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
7. Обмеження прав людини в умовах дії особливих правових режимів: загальнотеоретичні аспекти та практика реалізації : монографія. А. М. Мерник. Харків : Право, 2024. 456 с.

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
Конституційний Суд України : офіційний веб-сайт України. URL:<http://www.ccu.gov.ua/>
Офіційне інтернет-представництво Президента України : веб-сайт Офіційного інтернет-представництва Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства. URL: <http://www.csi.org.ua>.
Права людини в Україні : інформаційний портал Харківської правозахисної групи. URL: <http://khpg.org>
Професійна юридична система МЕГА-НАУ. URL: <http://zakon.nau.ua/>
Судова влада України : офіційний веб-портал. URL: <http://court.gov.ua/>
Українська Гельсінська спілка з прав людини : офіц. сайт. URL: <http://helsinki.org.ua>
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини : офіц. сайт. URL:<http://www.ombudsman.gov.ua>
Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL:<http://www.kmu.gov.ua/>
European Court of Human Rights Council of Europe [Європейський суд з прав людини : офіц. сайт]. URL: <http://www.echr.coe.int/echr>

**Асистент кафедри міжнародного,
конституційного та адміністративного
права**

Віталій ГОНДУРАК